

PRÁVNÍ PORADNA

K čemu je vhodné pojištění zaměstnance pro případ škody způsobené zaměstnavateli?

P. P., Brno

Pojištění se sjednává pro případ škody způsobené zaměstnancem, kterou zaměstnavatelé způsobil při plnění pracovních úkolů v pracovním či obdobném vztahu, pokud se tato odpovědnost za škodu řídí zákoníkem práce, služebním zákonem nebo obdobnými právními předpisy. Pojištění zaměstnance pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli mohou uzavřít osoby v zaměstnanec-kém poměru nebo osoby pracující na základě dohody o pracovní činnosti, nikoliv dle dohody o provedení práce.

Dále se pojištění vztahuje i na odpovědnost pojištěného za škodu na movitých věcech svěřených nebo užívaných k výkonu práce, pokud došlo k jejich poškození nebo zničení, s výjimkou škod způsobených nedodržením předepsané obsluhy nebo údržby.

Zaměstnanec může při plnění pracovních úkolů způsobit újmu také třetím osobám – ve zdravotnictví typicky pacientům. K jejich náhradě však nebude v takovém případě povinen přímo zaměstnanec, ale jeho zaměstnavatel. Tím, že zaměstnavateli vznikne povinnost nahradit újmu, kterou způsobil jeho zaměstnanec, stává se sám poškozeným.

Budou-li naplněny předpoklady stanovené zákoníkem práce, může po zaměstnanci požadovat náhradu škody, která mu tím vznikla. Právě pro tyto situace může být zaměstnanec též pojištěn.

Pokud bychom shrnuli výše uvedené, předmětem pojištění mohou být škody na zdraví či majetku, ale i další finanční škody.

U zdravotnických pracovníků je nejvíce pravděpodobné, že způsobí zaměstnavateli fyzickou škodu na přístrojích, věcech či pomůckách, se kterými pracují. Krytá by také měla být újma na zdraví, pokud by lékař či sestra způsobili svou nepozorností tuto újmu pacientovi. U takových zdravotních škod se výše odškodného bude řídit rozhodnutím soudu. Poškozenému pacientovi by odškodnění újmy na zdraví poskytlo zdravotnické zařízení, ve kterém byla způsobena újma na zdraví zaměstnancem. Poté by zdravotnické zařízení, jakožto zaměstnavatel, žádalo tzv. regres po konkrétním zaměstnanci, který újmu způsobil.

Jakou výši náhrady může požadovat zaměstnavatel po zaměstnanci? Dle zákoníku práce může zaměstnavatel požadovat po zaměstnanci náhradu škody v max. výši 4,5násobku hrubé měsíční mzdy. Nemá proto význam, aby limit plnění byl vyšší. Limitace výše náhrady není, pokud je škoda způsobena v opilosti nebo zneužitím jiných návykových látek či úmyslně. Takové škody samozřejmě není možné pojistit.

Pojistné podmínky obsahují výluky z pojistného krytí. Pokud by nastala níže uvedená skutečnost, bylo by pojistné krytí vyloučeno. Je proto třeba posoudit charakter práce, kterou zaměstnanec vykonává a velmi pečlivě předem zvážit, zda případné pojistné krytí nevylučuje některá z výluk. Dovolím si upozornit na ty nejčastější:

- škody vzniklé schodkem na svěřených hodnotách, které je pojištěný povinen vyúčtovat; jak je uvedeno dále, je možné sjednat přípojištění pro krytí těchto škod,
- škody vzniklé zaplacením majetkové sankce (včetně pokut) uložené zaměstnavateli v důsledku jednání pojištěného, s výjimkou sankce uložené v souvislosti s výpočtem a poukazy daní a poplatků nebo pojistného na veřejné pojištění (zdravotní, sociální),

- škody způsobené úmyslně (včetně svévole nebo škodolibosti) nebo z hrubé nedbalosti. Hrubá nedbalost bývá definována jako jednání svědčící o lehkovážném a ledabylém plnění pracovních povinností, které nemá povahu pouhého přehlédnutí, nešikovnosti nebo ojedinelého přehlédnutí,
- odpovědnost za škodu převzatá nad rámec stanovený právním předpisem,
- škody způsobené ztrátou věci,
- škody způsobené ztrátou, poškozením nebo zničením záznamů na zvukových, obrazových a datových nosičích,
- pokud zaměstnavatel nemá sídlo v ČR a/ nebo se pracovní poměr neřídí českým právem (z pohledu většiny zaměstnanců ve zdravotnictví může být tato výluka okrajová, ale přesto na ni upozorňuji například pro kliniky provozované zahraniční obchodní společnostmi).

Pojišťovny nabízí též možnost připojištění, pokud jsou škody způsobené na dopravním prostředku. Dále v nabídce připojištění může být připojištění na ztrátu svěřené věci nebo pokuty či penále (jedná se o pokuty uložené správním orgánem, nikoliv smluvní pokuty či sankce).

Je vhodné při sjednání pojištění zvážit i výši případné spoluúčasti. Spoluúčast vyjadřuje, jakým dílem se oprávněná osoba podílí na vzniklé pojistné události a poskytnutém pojistném plnění. Sjednaná výše spoluúčasti se při každé pojistné události odečítá od celkové výše pojistného plnění.

Obecně platí, že čím vyšší je sjednaná spoluúčast, tím nižší je pojistné. Do výše sjednané spoluúčasti se pojistné plnění neposkytuje.

JUDr. Šárka Špeciánová
specianova@seznam.cz

Etická komise Všeobecné fakultní nemocnice
v Praze, Na Bojišti 1, 128 08 Praha 2